

Pere Manzanares, militància per la llengua

Deixo el cotxe en un aparcament del carrer de Zamenhof, a Perpinyà. Soc molt a prop de la seu de Ràdio Arrels, al carrer dels Agustins, on he quedat amb en Pere Manzanares Pobra, un històric de l'activisme catalanista a la Catalunya del Nord. Al Centre d'Art Contemporani hi ha una exposició de pessebres. La banda sonora són tot de nades en català. A la Casa de la Generalitat hi ha una exposició sobre la Guerra dels Segadors. Els carrers, però, fan la mateixa olor que els de París. No me la facin definir. I a penes se sent parlar català.

En Pere va néixer ara fa 65 anys en una masia propera a la capital del Rosselló. El pare, en Manuel, era fill de Llorca, a Múrcia. La família havia arribat als anys trenta, abans de la Guerra Civil. «Va arribar parlant castellà. Va estar vinculat tota la vida al món agrícola i la seva integració dins la societat nord-catalana va ser a través del català, perquè era la llengua de la gent de la terra.» La mare, la Carme Pobra, era filla de la Retirada. La família procedia de Gironella i van travessar la

frontera el febrer del 1939. «Van passar pels camps: Argelers, Sant Cebrià... després van ser traslladats al centre de l'Estat francès. Va aprendre el francès. Va viure com a criada, quan era molt jove, uns mesos a París. I, molt curiosament, quan van retornar a Tuïr, tot i haver nascut a la Catalunya del Sud i parlar un català molt millor que la gent de la seva edat, els mainatges l'apedregaven i li cridaven: "La *parisienne*, la *parisienne*!" Parlava més bé el francès que ells.»

Si volem trobar les raons que expliquen l'activisme incansable d'en Pere haurem de recular a quan era nen i feia cagar el tió, mentre tots els seus companys no en tenien ni idea. «He fet recerques i a la Catalunya del Nord no es feia. El Nadal de 1976 vaig fer cagar el tió en una escola, vaig començar a escriure al diari sobre aquesta tradició i la cosa s'ha escampat... I és una manera de fer passar la llengua a prop del mainatge. Vaig prendre consciència molt, molt jove d'aquesta dualitat cultural amb una llengua i una cultura casolana que no tenia reconeixement en l'espai públic, i he tingut ganes de

portar al carrer, de transmetre, de fer compartir la llengua i la cultura.»

A l'escola en Pere ja no va viure la repressió de la llengua com la generació anterior. Quan ell va estudiar ja ningú no hi parlava català. El francès, també gràcies a la televisió, ja s'havia instal·lat a totes les llars. Era la llengua de prestigi i la que permetia l'ascens social. «He dedicat part de la meua vida a l'ensenyament, a la documentació i, per afició, perquè era una cosa que tenia clavada al cap des de molt d'hora, m'he interessat per la comunicació. Jo volia ser periodista, a la premsa escrita.» Eren els anys setanta i tot es començava a moure. La Universitat Catalana d'Estiu s'instal·lava a Prada, la Nova Cançó revolucionava la cultura. En Pere havia organitzat molts concerts amb Lluís Llach: «He fet sessions de cinema en català, he fet venir tropes de teatre, lligant ponts entre nord i sud, també m'he interessat pel rugbi, he fet un llibre sobre la catalanitat del rugbi i la USAP a Perpinyà. No soc especialista a fons de res, però m'interessa tocar moltes tecles.» Poc després de la fundació de la Bressola, ja s'hi ha-

Adreça web per
escoltar l'entrevista

Text i fotos > **JUDIT PUJADÓ**, escriptora

via incorporat com a mestre i, temps a venir, el 1981, va ser un dels fundadors d'Arrels: «Havíem començat a crear l'Associació Arrels, per obrir una escola immersiva en català. Al final vam fundar l'Escola Arrels i Ràdio Arrels».

Aquell any Mitterrand liberalitzava el sistema radiofònic i van aparèixer «emissores com bolets. Vaig conèixer un tècnic que tenia una emissora i li vaig dir: "És que us avindrieu que vinguéssim cada setmana a fer una hora d'emissió en català?" I em va dir: "És que vosaltres, els catalans, no sou capaços de fer la vostra pròpia ràdio?" Em va *sentar* com una bufetada, vaig tornar amb el cap cot, vaig reunir els quatre companys d'Arrels i els vaig dir: "Escolteu, hauríem de fer una ràdio, ara és el moment." I vam comprar quatre materials, vam posar el micro enganxat amb cel·lo en un *canelabri* i vam fer la ràdio així, sense cap coneixement tècnic, només amb les ganes de parlar en català al micro i de fer sonar la cançó en català.»

Van rebre alguna ajuda i van poder contractar una persona a temps parcial. Ara ja tenen cinc treballadors. La

consigna és que a Ràdio Arrels només s'hi parla català. «Amb això hem sigut molt durs. Hem donat veu a molta gent a qui mai se li hauria acudit que un dia podria parlar català en públic. I sempre, passi el que passi, en l'àmbit esportiu, social, en qualsevol tema noticable, trobem algú que parla català. Si vas a cercar, trobes. Això vol dir que és una llengua amagada, subterrània.» Entre la Bressola, Arrels i les poques hores que fan de català a les escoles, entre el 7% i el 8% de la mainada aprèn la llengua. Malgrat que cada any arriba gent de fora, «unes 5.000 persones que busquen el sol i els paisatges», la demanda social del català no deixa de créixer. «Recordo que fa cinquanta anys Catalunya oferia una imatge degradada: carreteres mal asfaltades, cotxes petits, els 600, gent que venia a Perpinyà per veure cinema pornogràfic perquè allà hi havia censura... Aquí es consideraven catalans de primera categoria i els veïns eren espanyols de segona. Però a Catalunya hi ha hagut un redreçament econòmic, la Barcelona olímpica, la recuperació de l'autonomia... I hi ha hagut una inversió:

aquí ens hem considerat els catalans pobres i al sud, els catalans rics. Hi ha una mena de consciència popular que som un mateix poble i que és interessant tenir relacions amb el sud.»

En Pere Manzanera explica que, sense les relacions constants entre la gent d'aquí i la de l'Empordà, la Garrotxa o la Cerdanya, la Catalunya del Nord seria com Occitània, pràcticament a les acaballes de la llengua, però ara hi ha hagut una mena de reenamorament. Arran de l'1 d'octubre del 2017, «la gent ha descobert una cara de l'Estat espanyol que havien oblidat. Van viure molt malament les imatges de policies amb porres agredint gent que anava a votar. Hi ha molts batlles que han signat manifestos, que han pres posicions; el Consell Departamental ha posat un cartell a la seva seu per reclamar la llibertat pels presos; el Comitè de Solidaritat Catalana s'ha consolidat». En Pere fa feina «de formigueta» i constata que cada cop són més a defensar la llengua. «No soc ni optimista, ni pessimista. No tinc temps de ser pessimista. Tinc l'obligació de ser optimista. I més ara, que em dedico tot el dia a les militàncies.»